

Märjamaa Vallavalitsus
marjamaa@marjamaa.ee

Teie 10.06.2026 nr 12-7.6/1946

Meie 15.07.2026 nr 4.2-3/1502-5

Vastus pöördumisele

Täname pöördumise eest.

Pöördumises tõstatatud küsimuste selgitamiseks arvestasime kohtute eestkoste järelevalve osakonna ja Sotsiaalkindlustusameti poolt Teile edastatud seisukohtadega ning küsisime täiendavat tagasisidet Justiits- ja Digiministeeriumilt ja AS Hoolekandeteenustelt.

Saadud seisukohtade põhjal on toetatud ostude korraldamine võimalik ka juhul, kui eestkostetavale ei ole kohtumäärusega jäetud õigust teha iseseisvalt pisitehinguid. Selleks ei ole üldjuhul vaja kohtumäärust muuta, kui eestkostja on andnud nõusoleku või määranud rahalise limiidi ja säilitab otsustusõiguse, vastutuse ja kontrolli raha kasutamise üle.

Samuti nähtub saadud seisukohtadest, et inimese toetamine raha kasutamisel, ostuotsuste tegemisel ja igapäevaste tehingute tegemisel on kooskõlas erihoolekandeteenuse eesmärkidega. Tegevusjuhendaja võib inimest ostu tegemisel toetada vastavalt tema võimetele ja eestkostja juhistele. Praktika, mille tulemusena loobutakse toetatud ostudest täielikult või pannakse väikeste igapäevaste ostude tegemise kohustus üksnes eestkostjale, ei toeta erihoolekandeteenuse eesmärki ega inimese võimalust osaleda tavapärases igapäevaelus.

Saadud seisukohtadest nähtub siiski, et toetatud ostude korraldamise lubatavust tuleb eristada küsimusest, kas teenuseosutaja töötaja võib kasutada eestkostetava isiklikku pangakaarti ja PIN-koodi. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei keela eestkosteõigus iseenesest kolmanda isiku kaasamist eestkostja ülesannete täitmisse, kuid pangakaardi ja PIN-koodi kasutamise lubatavus sõltub lisaks krediidasutusega sõlmitud maksevahendi kasutamise tingimustest. Kui pangakaart on väljastatud konkreetse isiku kasutamiseks ja PIN-kood on personaalne, ei saa eestkostja volitus neid piiranguid ületada.

Justiits- ja Digiministeerium on täiendavalt selgitanud, et eestkosteõigus ei välista lahendust, kus krediidasutus võimaldab siduda eestkostetava pangakontoga teenuseosutaja töötaja nimele väljastatud eraldi maksevahendi, eeldusel et eestkostjale jääb kontroll raha kasutamise üle, ta saab täita oma aruandekohustust ja maksevahendi kasutamine on piiratud kokkulepitud pisitehingutega. Samas sõltub sellise lahenduse rakendatavus krediidasutuste võimalustest ja asjaosaliste kokkulepetest.

AS Hoolekandeteenused on lõpetanud praktika, mille puhul töötaja kasutab kliendi pangakaarti või PIN-koodi tema eest. Samas on teenuseosutaja kinnitanud, et klientide toetamine ostude tegemisel jätkub. Kliente toetatakse ostude planeerimisel, valikute tegemisel ja ostuprotsessis osalemisel.

Sotsiaalministeeriumi hinnangul ei seisne keskne küsimus selles, kas toetatud oste võib korraldada, vaid selles, kuidas korraldada neid viisil, mis on ühtaegu kooskõlas eestkostja vastutuse, krediidasutuste tingimuste ja erihoolekandeteenuse eesmärkidega. Kui inimene ei suuda pangakaarti või PIN-koodi ise kasutada, tuleb eestkostjal ja teenuseosutajal koostöös leida muu õiguspärane ja kontrollitav lahendus, mis võimaldab inimesel jätkuvalt kasutada oma raha toetatud kujul ning teha igapäevaseid oste.

Sotsiaalministeerium jätkab küsimuse arutamist asjaomaste osapooltega, et kujundada võimalikult ühtne ja praktikas rakendatav lähenemine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maarja Seppel
hoolekande osakond nõunik

Maarja Seppel
Maarja.Seppel@sm.ee

Lisaadressaadid: Eesti Linnade ja Valdade Liit
Eestkoste järelevalve osakond
Sotsiaalkindlustusamet
Justiits- ja Digiministeerium
AS Hoolekandeteenused